EXTRA NUMMER

VAN HET

SAMARANGSCH ADVERTENTIE-BLAD,

Maandag 12 Maart 1860.

LANDMAIL BERIGTEN,

loopende tot 25 *Januarij* 1860.

POLITIEK OVERZIGT.

De spoorwegkwestie houdt nog steeds de gemoederen bezig. De strijd blijft in de couranten aanhouden. De eerste kamer is nu tegen 1 Februarij bijeengeroepen, wanneer wij hopen dat aan de agitatie een einde zal komen.

In Amsterdam hebben veertig der voornaamste handelshuizen, aan welker hoofd de heeren *Hope en Co*, een adres aan den gemeenteraad aangeboden, waarin verzocht wordt, dat de gemeente tot amortisatie der benoogdigde som voor de doorgraving van Holland op zijn smalst, jaarlijks twee tonnen gouds zoude bijdragen. Daardoor hebben deze hunne afkeuring te kennen gegeven van den beruchten brief van dien raad aan den commissaris des konings van Noord-Holland, in antwoord op de vraag, wat Amsterdam gezind is tot de doorgraving bij te dragen.

Er werd door een onzer dagbladen medegedeeld, dat een nieuw reglement op de drukpers in Indie, door het ministerie van kolonien vervaardigd en verzonden was. Dit berigt is echter tegengesproken, met de verklaring, dat het nog niet beslist is of dat reglement bij de wet, dan bij besluit zal worden vastgesteld.

Uit de extracten uit de Europ. dagbladen zal men zien, dat hier te lande tevens de strijd blijft aanhouden over de inmenging der vertegen woordiging in koloniale zaken, den vrijen arbeid en de regeling van suiker-en andere contracten.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Keizer Napoleon heeft den 31sten December een brief aan den paus geschreven, van wiens inhoud men echter eerst kennis heeft gekregen bij gelegenheid, dat de Parijsche *Moniteur* het antwoord mededeelde, door Z. H. aan den generaal Goyon gegeven; toen deze het hoofd der Katholieke Kerk met den eersten dags des jaars geluk wenschte. De keizer erkende in dien brief, dat het congres wel is waar de regten van den H. Stoel op de Legatien zou erkennen, maar evenwel waarschijnlijk geen dwangmiddel zal willen bezigen, om dit land onder zijn gezag terug te brengen, hetgeen den keizer leidt tot den raad, om af te zien van het behoud der Romagna, als zijnde dit het meest geschikt om aller belangen te bevredigen. Ten slotte geeft hij te kennen, dat het overige gedeelte van het pauselijk gebied in dat geval door de mogendheden gewaarborgd zou worden.

De paus, die natuurlijk den 1sten Januarij met den inhoud diens briefs onbekend was, gaf aan den generaal Goyon op de Nieuwejaars receptie, de hoop te kennen, dat zijn meester het valsche mogt erkennen van zekere grondbeginselen, die in de laatste dagen verkondigd zijn in een geschrift, dat een werk is van huichelarij en overvloeit van tegenstrijdigheden (de brochure *De Paus en het Congres*). Men meende aanvankelijk dat de paus aan den raad des keizers gehoor geven zou, doch het officieele dagblad van Rome van 17 dezer heeft alle illusien op dit punt doen ophouden, door de kennisgeving, dat de paus, na zijn geweten geraadpleegd te hebben, afwijzend geantwoord heeft op den raad, om afstand te doen van Romagna, met bijvoeging van de redenen, die hem tot dit besluit hebben geleid.

Deze pauselijke verklaring, die door de opname in het regeringsblad, een officieel karakter heeft, maakt den staat van zaken nog moeijelijker dan die reeds was, en het bijeenroepen van een congres schier onmogelijk. Men ziet zeer goed in, dat er in Italie ieder oogenblik dingen kunnen gebeuren, die een oorlog na zich slepen en is dus op zijn hoede. Reeds worden in Frankrijk de aanvragen om verlof van de hand gewezen en zijn meer andere maatregelen genomen, die duidelijk bewijzen dat de regering niet gerust is. Nooit was het Fransche leger zoo goed toegerust als thans. In de Marken heerscht een sterke opgewondenheid, en het zou volstrekt niet te verwonderen zijn, zoo deze ook tegen de regering des pausen opstonden, in welk geval zijne regten op die streken waarschijnlijk even zoo zouden worden verloochend als die op de Romagna. Aan den anderen kant worden in Oostenrijk en Beijeren vrijwilligers, ten behoeve van den paus aangeworven en onmiddelijk naar den Kerkelijken Staat gezonden. Alles reden genoeg, om althans niet onvoorwaardelijk aan het behoud van de orde en rust in Europa te gelooven.

Werd de aftreding van graaf Walewski en zijne vervanging door den heer de Thouvenel reeds als een bewijs beschouwd, dat de politiek van keizer Napoleon een voor de vrijheid van Italie meer gunstig karakter had aangenomen, nog meer is men in dat gevoelen versterkt door het berigt, dat het Sardinische ministerie Ratazzi afgetreden en de heer Cavour door den koning met de vorming van een nieuw ministerie belast is geworden. Het is toch eene omstandigheid van groote beteekenis, dat deze staatsman de ware leider der Italiaansche beweging gedurende de laatste jaren, nu door den koning weder te hulp geroepen wordt en aan die oproeping beantwoordt; Cavour, die aftrad omdat hij de hand niet wilde leenen tot het uitvoeren der bepalingen van het tractaat van Villafranca! Het is dan ook geen wonder, dat zijne wederverheffing door de voorstanders der oude orde van zaken, als eene nieuwe verwikkeling van het Italiaansche vraagstuk wordt beschouwd. Daarbij komt eene meerdere toenadering tusschen Frankrijk en Engeland. Er bestaat namelijk eene afspraak, die met een verbond gelijk staat, tusschen de regeringen van beide landen, om de nieuw verworven onafhankelijkheid van Noord- en Midden-Italie te erkenen en te beschermen. Het hoofddenkbeeld dezer overeenkomst is de erkenning der faits accomplis. Een voorstel door Frankrijk aan Engeland gedaan, om iedere poging tot interventie in de Italiaansche aangelegenheid, als een casus belli te beschouwen, is door laatstgenoemde mogendheid echter voorzigtig van de hand gewezen. In verband met die overeenkomst is van het hoogste gewigt een schrijven van keizer Napoleon aan den minister van staat, hetwelk voor Frankrijks stoffelijke ontwikkeling veel goeds belooft en in Engeland den besten indruk gemaakt heeft.

In dien brief worden 's keizers denkbeelden, omtrent een meer vrijzinnig handelstelsel ontwikkeld en maatregelen voorgesteld, als: afschaffing der regten op wollen en katoenen stoffen, achtereenvolgende vermindering van de regten op suiker en koffij, krachtdadig voortgezette verbetering der middelen van gemeenschap, vermindering der tollen op de binnenlandsche vaart (rivieren en kanalen), en daaruit voortvloeijende verlaging der vrachten, voorschotten van den Staat aan landbouw en nijverheid, uitvoering van werken van openbaar nut, opheffing van het verbodstelsel, handels-tractaten met de vreemde mogendheden. Zoo als te verwachten was zijn de *Times* de *Morning Post* en andere Engelsche dagbladen, opgetogen over deze beginselen, terwijl de Londensche *Observer* gelijktijdig het berigt mededeelde, dat de heer Gladstone eene herziening van het Engelsche tarief zou voorstellen, zoo Frankrijk tot eene herziening van het zijne wilde overgaan. Het inkomend regt op de buitenlandsche wijnen zou tot de helft verlaagd en de differentieele regten op de andere artikelen zouden opgeheven worden. Daarentegen kunnen de voorstanders van het verbodstelsel in Frankrijk zich met het keizerlijk programma niet vereenigen, en naar men zegt, heeft dit in den ministerraad ook niet de goedkeuring van den minister van finantiën kunnen wegdragen; andere bladen daarentegen, en daaronder het *Journal des Débats*, juichend de te nemen maatregelen opregtelijk toe, hoezeer ook laatstgenoemd blad niet gelooft, dat al het beloofde, — en hier wordt bepaald de opheffing der verbodsbepalingen en het sluiten van nieuwe handels-tractaten bedoeld, zoo spoedig als de Engelsche bladen meenen, zal worden verwezenlijkt. De Fransche regering toch heeft de toestemming der wetgevende kamers tot de wijzigingen, in het Fransche tarief te brengen, noodig en het is wel waarschijnlijk, dat het daarin ernstigen tegenstand ontmoeten zal, omdat het beschermend stelsel onder de leden vele voorstanders heeft. Voorloopig heeft de *Patrie* verklaard, dat de verbodsbepalingen in het tarief, niet voor de maand Julij van 1861 afgeschaft zullen worden, terwijl die bepalingen dan zullen worden vervangen door een beschermend regt van 30 of 25%, waardoor de fabriekanten met het buitenland zullen kunnen concurreren.

Wij zullen wel niet noodig hebben op het hoog gewigt van deze entente cordiale tusschen de beide magtigste Westersche mogendheden te wijzen. Daarmede is de Italiaansche aangelegenheid in eene nieuwe phase getreden; want Oostenrijk — de halfofficieele regeringsbladen erkennen het zelve — is vooreerst buiten staat het zwaard voor Italie aan te gorden en zal zich moeten bepalen tot een protest tegen hetgeen waarschijnlijk gebeuren zal.

De prins-regent van Pruissen heeft den 12den dezer den landdag met eene troonrede geopend. De regent besprak daarbij de afgeloopene Europesche gebeurtenissen en vermelde hoe na het sluiten van den vrede, op de gemeenschappelijke uitnoodiging van Oostenrijk en Frankrijk, Pruissen zich bereid had verklaard deel te nemen aan een Europeesch congres, hetwelk de meest geschikte middelen zou in overweging nemen ter bevrediging van Italie en daardoor ter vestiging zijner politieke betrekkingen. Bij de vermelding van den wensch naar hervorming van den Duitschen bond, gaf de prins te kennen, dat Pruissen zich steeds zal beschouwen als de natuurlijke vertegenwoordiger van het streven om de krachten der natie op te heffen en de gezamenlijke Duitsche belangen ijverig te bevorderen. De regering wenscht de bedrijvigheid van de Duitsche Bondsvergadering in hare betrekkingen tot de constitutien der afzonderlijke staten naauwgezet binnen hare competentie te beperken; zij acht zich derhalve verpligt bij de Keurhessische constitutievraag het terugkeeren tot de constitutie van 1831, met terzijdestelling van den bond strijdende bepalingen, als den weg aan te duiden, welke met die grondstelling overeenkomt. De prins-regent, in vereeniging met zijne Duitsche bondgenooten, heeft zijne pogingen voortgezet, om aan de Duitsche deelen van Denemarken eene vaste, aan de erkende landsregten beantwoordende constitutie te doen verleenen en den tusschen-toestand op eene bevredigende wijze geordend te zien. De troonrede somt voorts de wets ontwerpen op, die den landdag aangeboden zullen worden, namelijk, betrekkelijk de kwestie der grondbelasting, de districts-indeeling, de vastelling der kiesdistricten, de wet op het huwelijk, eene wet betrekkelijk de algemeene weerpligtigheid, nevens daartoe behoorende finantieele ontwerpen, daarbij o. a. te kennen gevende, dat het niet de bedoeling is te breken met de erfenis eener groote eeuw: ook voortaan zal het Pruissische leger wezen het Pruissische volk onder de wapenen.

De eerste kamer heeft op nieuw den vorst zu Hohenlohe-Ingelsingen tot voorzitter benoemd. In de tweede is de hoogleeraar Simson als zoodanig gekozen; de heer Grabow werd tot eersten, de heer Matthis tot tweeden vice-voorzitter benoemd. Al de benoemden behooren tot de partij van den gematigden vooruitgang. In de eerste kamer sprak de bekende v. Gerlach, bij de opening, als oudste in jaren, eenige weinige beteekende woorden, eindigende met een heilwensch voor den steeds zieken koning bij de gratie Gods," den prins-regent enz; in de tweede kamer besloot de grijze Braun eene korte, maar warme toespraak, mede als oudste in jaren, met deze woorden: »Elke meening zal vrij zijn, vrij het woord, waaraan geen andere grens wordt gesteld, dan het welzijn, de eer en de roem des vaderlands. Leve Z. K. H. de prins-regent," welke leus driemaal door de vergadering werd herhaald.

De troonrede schijnt in Pruissen een goeden indruk gemaakt te hebben. De zinsneden betreffende de Duitsche aangelegenheden, bijzonder over de Keurhessische en over de reorganisatie van de armee, werden door de groote meerderheid der afgevaardigden levendig toegejuicht. Men heeft met genoegen opgemerkt, dat als oorzaak van de laatste krijgstoerustingen het gevaar van de Duitsche grenzen genoemd wordt.

De tijdingen uit Hongarije blijven voor Oostenrijk zeer ongunstig. De beweging neemt er meer en meer toe en het is reeds zoo ver gekomen, dat de regering de Oostenrijksche officieren in Hongarije niet meer vertrouwt. Ook in Venetie openbaart zich de vijandige geest tegen Oostenrijk weer in verschillende manifestatien.

In Baden raakt de regering hoe langer zoo meer bekneld tusschen de bevolking en het concordaat. Een adres uit Heidelberg tegen het concordaat, opgezonden aan de tweede kamer telt 1100 handteekeningen, waaronder ruim 400 van R. Katholieken. De publieke uitgave van het verslag der werkzaamheden der vergadering van Protestanten, den 23 Nov. ll. te Durlach gehouden overtreft aller verwachting. In weinige dagen waren 2000 exemplaren verkocht. Ook het door die vergadering opgerigte *Suddeutsche evangelische-protest. wochenblatt* word in Baden en geheel Duitschland veel gelezen. Toch zijn de aanleggers der bedoelde vergadering door de regering ter verantwoording geroepen, gelijk thans ook zij, van wie oorspronkelijk een adres uit Mannheim tegen het concordaat is uitgegeven, mede wegens overtreding der wet.

Bij de op nieuw uitgeschrevene verkiezingen te Leuven zijn de clericale kandidaten allen bij de eerste stemming gekozen. Men weet dat vorige verkiezingen door de kamer van afgevaardigden nietig verklaard zijn, opgrond dat hierbij omkoopingen hebben plaats gehad.

De Deensche regering schijnt er thans ernstig op bedacht te zijn in Holstein een soort van stadhouderschap in te stellen, en indien prins Christiaan van Glücksburg die betrekking niet had geweigerd, ware de zaak reeds tot stand gekomen. Reeds moet meer dan eene groote mogendheid hare adhaesie aan dit plan van Denemarken hebben te kennen gegeven. Door den ontworpen maatregel toch zou eindelijk het hertogdom op een speciaal standpunt worden gebragt, volkomen in overeenstemming met zijnen exceptionnelen toestand en zijnen tweeledigen aard van Deensche provincie en Duitsche provincie. — De Deensche rijksdag heeft met een zeer groote meerderheid besloten tot de eerste lezing van een voorstel van den afgevaardigde Barford, betreffende de scheiding van kerk en staat. — Sedert eenigen tijd hebben te Kopenhagen grove volksdemonstratien tegen gravin Danner plaats. De waarschuwingen der politie hebben de oploopen niet kunnen beletten, en zij heeft zich dus genoodzaakt gezien verscheidene personen, niet allen tot den geringen stand behoorende, inhechtenis te nemen.

Wij hebben onlangs melding gemaakt van de oneenigheid tusschen den Zweedschen landdag en de Noorweegsche Storthing. Volgens tijdingen uit Christiania van den 10den dezer, schijnt deze laatste te volharden bij haar eenmaal genomen besluit omtrent het tot stand brengen der onafhankelijkheid van Noorwegen, en dus tot het verkrijgen eener definitieve scheiding in alle administrative, militaire, financieele en politieke aangelegenheden, die sedert 1815 gemeenschappelijk door de beide Scandinavische rijken werden behandeld. Er openbaart zich thans in dit opzigt bij de Noorweegsche bevolking zulk eene algemeene en krachtige oppositie tegen Zweden, dat de Zweedsche regering eene zware taak te vervullen zal hebben, om haar beginsel tot behoud van het aanstaande stelsel te handhaven; te meer omdat de Noorweegsche Storthing zich bereid toont tot alle mogelijke opofferingen om haren wensch bevredigd te zien. In eene harer laatste zittingen is er ook sprake geweest om, wanneer het congres tot stand kwam, de door haar opgeworpen kwestie in die bijeenkomst in behandeling te geven en de tusschenkomst der mogendheden ten gunste van Noorwegen in te roepen.

De Spanjaarden zetten met goed gevolg den oorlog tegen de Mooren voort. Zij hebben den vijand in onderscheidene gevechten geslagen en zijn Tetuan genaderd, dat aangevallen zal worden, zoodra men over genoegzaam zwaar geschut te beschikken zal hebben.

De Spaansche *Gaceta* deelt de overeenkomst mede tusschen den Heiligen Stoel en Spanje gesloten, waarvan de ratificatien bereids uitgewisseld zijn. Daarin is bepaald, dat de kerk het volledige regt heeft om in Spanje goederen en waarden, welke ook, te koopen en er de vruchten van te plukken; dat de geestelijke goederen in Spanje nog verkocht, noch vervreemd mogen worden, zonder vergunning van den Heiligen Stoel; maar ook dat de paus — op voorstel van Spanje en uit aanmerking van het moeijelijke beheer der geestelijke goederen door de geestelijken — in hunnen verkoop heeft toegestemd, tegen vergoeding van inschrijvingen tot de volle waarde, ten behoeve der geestelijkheid, op het Spaansche 3 pCt. grootboek, welke inschrijvingen niet overgedragen mogen worden. Van bedoelden verkoop zijn echter seminarien, geestelijke huizen van verbetering en andere gestichten van dien aard uitgezonderd.

NEDERLAND.

— De Overland-post, loopende tot 23 November, is den 12den Januarij hier te lande aangekomen.

— De gesteldheid des weders hier te lande, is sedert ons vorig berigt, niet veranderd. De temperatuur bleef zeer zacht, niettestaande soms storm en veel regen werd waargenomen. De prijzen der levensmiddelen zijn stationnair gebleven.

— Den 9den dezer had onze stad het verlies te betreuren van den heer *N. J. Storm van 's Gravesande*, die na eene korte ongesteldheid, op den leeftijd van 72 jaren overleed. De overledene was sedert ruim 20 jaren secretaris dezer gemeente en sedert meer dan 40 jaren nam hij, als secretaris en lid en later als vice-president van de commissie van administratie der gevangenissen alhier, een ijverig deel aan de behartiging der belangen dier instellingen. Ook in de letterkundige wereld verwierf hij een gunstig bekenden naam. Bij zijne bekwaamheden voegde hij eene groote mate van werkzaamheid en was zeer trouw in de uitoefening zijner ambtpligten. Aan zijn graf werd door ds. Deeleman en in den gemeenteraad door den burgemeester, eene waardige hulde aan 's mans nagedachtenis gebragt.

— De eerste kamer is tegen den 1sten Februarij bijeengeroepen om hare werkzaamheden te hervatten. Men verwacht dat de tweede kamer tegen de helft van die maand zal bijeenkomen.

— Te Dordrecht is bij herstemming tot lid der tweede kamer herkozen, met 553 van de 1093 uitgebragte geldige stemmen, de heer *P. A. Sander*, die wegens zijne benoeming tot raadsheer in het provinciaal geregtshof van Zuid-Holland in de termen van aftreding viel. De heer mr. G A. de Raadt bekwam 540 stemmen. Er hebben echter bij deze verkiezing onregelmatigheden plaats gehad, die welligt tot eene vernietiging van dit verkiezingswerk zullen leiden.

— HH. MM. de koning en de koningin bevinden zich thans voortdurend in de residentie, waar de winterfeesten thans aan de orde van den dag zijn.

Z. K. H. de prins van Oranje heeft, na een geruim verblijf, dezer dagen Parijs verlaten en zich naar Bordeaux begeven. Van daar zal den prins naar Londen vertrekken, waar bij mede eenige weken zal vertoeven.

Z. K. H. prins Frederik begeeft zich weder naar Berlijn, waar zich voortdurend zijne gemalin en prinses Marie bevinden.

— Het heeft Z. M. behaagd den gepensionneerden kapitien van het Indische leger W. A. van Rees, te benoemen tot officier der orde van de Eikenkroon. Z. M. heeft tot ridders dier orde benoemd, de officier van gezondheid 1ste kl. J. H. C. Basting, en de officier van gezondheid der 2de kl. J C. Mullemeister.

— Z. M. heeft aan den gepensionneerden 1ste luitenant van het wapen der kavallerie bij het leger in Nederl. Indie, F. E. van Lawick van Pabst, den titulairen rang van ritmeester toegekend.

ENGELAND.

— Volgens de *Globe* zal het adres van antwoord op de troonrede in het Lagerhuis door den heer St. Aubijn voorgesteld en door lord Henley ondersteund worden.

— Lord Derby heeft op een banket verklaard, dat hij geen oppositie voeren zal tegen een liberaal ontwerp van parlementaire hervorming.

— De *Observer* meldt, dat de kanselier der schatkist bij het parlement eene herziening van het tarief zal indienen, waarbij de invoerregten op vreemde wijnen tot op de helft verminderd en de differentieele regten op verschillende artikelen opgeheven zullen worden.

— De brief van keizer Napoleon aan den heer Fould, waarin hij eenige meer vrijzinnige maatregelen met betrekking tot den handel en de industrie aan de hand geeft, heeft in Engeland een gunstigen indruk gemaakt. De *Times* geeft zijne goedkeuring over den maatregel te kennen.

»Keizer Napoleon, zegt het blad, heeft zich zelven overtroffen, en van al de maatregelen, welke wij hem in zijne buitengewone loopbaan hebben zien nemen, zijn die waarvan thans sprake is, wel de meest vreemde en tevens de meest aanbevelingswaardige.

»Lodewijk Napoleon is geen gewoon mensch, en dit heeft hij nimmer duidelijker bewezen dan thans. Het schijnt, dat hij op de slagvelden van Magenta en Solferino andere en geduchter vijanden dan den keizer van Oostenrijk heeft overwonnen. In den vervolge gevoelt hij zich, sterk als hij is door het vertrouwen dat hij in de stabiliteit zijner dynastie stelt, in staat om met al degenen te worstelen, die het geweten aanbanden zouden, willen leggen en de energie van zijn volk onderdrukken. Met de eene hand onderdrukt hij de vereeniging van den Heiligen Vincentius van Paulo de meest invloedrijke geestelijke vereeniging in Frankrijk, en werpt hij aldus zonder vrees den handschoen voor de voeten van de geestelijkheid, terwijl hij met de andere hand, met een enkelen slag, de ketenen van den Franschen handel verbreekt, en het protectionisch belang

tart, dat altijd de wet heeft voorgeschreven aan al de regeringen van Frankrijk, hoe magtig zij ook waren.

» Waren wij werkelijk bezield door die kleingeestige gevoelens, waarvan men ons zoo dikwijls beschuldigd heeft, dan zouden wij het betreuren, Frankrijk een stelsel te zien aannemen, dat dit land bepaaldelijk binnen weinige jaren, door middel van zijn heerlijk klimaat, zijne bedrijvige en industrieele bevolking, zijn uitmuntenden smaak en zijne bekwaamheid in de praktische toepassing van de beginselen der wetenschap, tot den geduchtsten mededinger van Groot-Brittannie moet maken, welken wij ooit gekend hebben. Frankrijk heeft eindelijk eenige hoop om met het begin te beginnen, dat wil zeggen om voor zich zelf tot een goedkoopen prijs steenkolen en ijzer, die noodzakelijke elementen van het fabriekwezen te bekomen, en de welvaart van zijn handel op de vermeerdering der productie te basseren.

» Wij verklaren met genoegen dat door zóó te handelen, de keizer der Franschen aan Engeland en aan Europa den besten waarborg geeft voor het voortduren van den vrede. De prohibitien leiden tot oorlog, doordien zij slagboomen tusschen de natien stellen, terwijl de vrije handel den geest van vrede verspreidt door die slagboomen omver te werpen. Zoolang zulk een stelsel niet op goede grondslagen gevestigd is, zullen Engeland en Frankrijk niet weten hoe nuttig zij voor elkander zijn, of zullen zij de uitgestrektheid dier dwaasheid niet goed begrijpen, welke daarin bestaat, om in wederkeerige worstelingen de hulpbronnen te verspillen, welke hun gegeven zijn om dienstbaar te worden gemaakt, zoowel aan hun eigen lotsverbetering als aan de belangen der wereld. Het ware voldoende, gedurende eenige jaren tusschen Frankrijk en Engeland betrekkingen te wisselen, gelijk die welke wij met de Vereenigde Staten, met Australie of met de Amerikaansche kolonien wisselen, om den oorlog volstrekt onmogelijk te maken, en aan de overige natien eene betere zekerheid te verschaffen dan die der tractaten en duurzamer dan de goede wil der regeringen. Alle eer komt dus den keizer der Franschen toe voor de stoutmoedige inwijding van die groote maatschappelijke omwenteling! Ziedaar waarlijk een *idée* dat verdiende dat men er voor streed, een *idée* dat vertrouwen in het heden en hoop voor de toekomst geeft en dat zekerlijk zooveel weldaden zal na zich slepen, als het nog zelden aan een sterveling gegeven was aan zijne medemenschen te verschaffen."

In een ander artikel wenscht de *Times* keizer Napoleon er mede geluk, dat hij het voorbeeld van sir Robert Peel volgt, die ook begonnen is met de invoerregten op de voor de fabrieken noodzakelijke grondstoffen af te schaffen. Het blad twijfelt er niet aan of de voorgestelde verandering zal in Frankrijk eenige bezorgdheid wekken, zoolang men de goede uitkomsten van het nieuwe stelsel nog niet bij ondervinding zal kennen. In Engeland is dit ook het geval geweest, doch het weet thans dat hetgeen bescherming in den handel genoemd wordt, niets ander is dan een stelsel, volgens hetwelk de geheele maatschappij aan eene belasting onderworpen wordt, ten behoeve van eene bijzondere klasse van industrieelen, eene belasting, waarvan die klasse zelve ook geen voordeel trekt.

De *Times* betoogt verder dat de toestand, waarin Engeland thans verkeert, niet van dien aard is om zijne inkomsten te kunnen verminderen, maar hoopt evenwel dat, met het oog op de impulsie, welke de in Frankrijk voorgenomen veranderingen aan den Engelschen handel zullen geven, en de waarschijnlijke vermeerdering, welke de algemeene opbrengst der regten daardoor zal ondergaan, de kanselier der schatkist de regten op Fransche produkten zal kunnen verminderen. Frankrijk, zegt de *Times*, zal er ten minste een bewijs van goeden wil in zien, en buitendien staan de beide landen thans op het punt eene worsteling aan te gaan, waarin beide overwinnaars kunnen blijven en waarbij dat land, dat de meeste concessien doet, het regt heeft ook de meest duurzame voordeelen te wachten.

De *Morning Post* spreekt in denzelfden geest als de *Times*. Het blad noemt de tegenwoordige houding van keizer Napoleon welligt de moedigste daad zijner regering, eene daad, welke hem de erkentelijkheid van millioenen zijner onderdanen zal doen verwerven. Het nieuwe handelstelsel, dat hij aan Frankrijk wil schenken, zal de grondslagen leggen voor duurzame alliantien met al de beschaafde natien, en zal er vooral toe bijdragen de alliantie tusschen Frankrijk en Engeland te versterken, door meer harmonie en meer solidariteit in de belangen der beide volken te brengen.

Uit het schrijven van den keizer aan den heer Fould maakt de *Morning Post* verder de gevolgtrekking, dat bij het opperhoofd van Frankrijk geen twijfel meer moet bestaan omtrent den afloop der geschillen, welke tusschen de regeringen van Nopoleon III, Frans Joseph en den paus gerezen zijn, daar hij een nieuwen veldtogt opent tegen het commercieel privilegie en de bescherming, en een stelsel wil invoeren, welks toepassing eene lange toekomst van vrede in zich bevat.

Het orgaan van lord Palmerston verklaart thans overtuigd te zijn, dat het lot van Centraal Italie, dank zij ook de innige alliantie tusschen Frankrijk en Engeland, weldra door eene bevredigende schikking geregeld zal zijn.

De *Globe* geeft mede zijn genoegen over de voorgestelde maatregelen te kennen. De *Daily News* bepaalt zich er heden toe, de waarborgen voor den vrede, welke in die maatregelen gelegen zijn, te doen uitkomen.

FRANKRIJK.

— Het belangrijkste feit der laatste dagen spruit uit den navolgenden brief voort, dien keizer Napoleon aan den minister van staat heeft doen toekomen:

Paleis der Tuilerien, 5 Jan. 1860

Mijnheer de Minister!

» Niettegenstaande de onzekerheid, die nog ten aanzien van sommige punten van buitenlandsche staatkunde bestaat, mag men met vertrouwen eene vredelievende oplossing voorzien. Het oogenblik is derhalve gekomen, waarop het goede vruchten dragen kan, ons bezig te houden met de middelen, waardoor aan de verschillende takken van onze nationalen rijkdom eene groote vlugt kan worden gegeven.

» Met dat doel zend ik u de grondslagen van een programma, waarvan verscheidene gedeelten de goedkeuring der kamers behoeven en waaromtrent gij met uwe ambtgenooten in overleg dient te treden, ten einde het nemen van al die maatregelen voor te bereiden, die het meest geschikt kunnen geacht worden om den landbouw, de nijverheid en den handel krachtig te bevorderen.

« Sedert langen tijd verkondigt men de waarheden: dat men de middelen tot ruiling van producten moet vermenigvuldigen, om den handel te doen bloeijen; dat de nijverheid zonder mededinging stationnair blijft en hooge prijzen handhaaft, die weder de uitbreiding van het verbruik in den weg staan; dat zonder eene bloeijende nijverheid die de kapitalen ontwikkelt, de landbouw zelf in zijne kindschheid blijft. Alles schakelt zich alzoo aaneen wanneer het de achtereenvolgende ontwikkeling geldt der hoofdbestanddeelen van den openbaren voorspoed! Maar het wezentlijke vraagstuk is te weten, binnen welke grenzen de staat die verschillende belangen moet begunstigen en in welke volgorde hij aan ieder hunner de voorkeur moet geven.

« Voor wij dus door de ruiling van producten onzen buitenlandschen handel uitbreiden, behooren wij onzen landbouw te verbeteren en onze nijverheid vrij te maken van al de banden, die haar in het binnenland knellen en hier in een minder gunstigen toestand plaatsen. Op dezen oogenblik zijn onze groote exploitatiën belemmerd door eene menigte beperkende bepalingen; bovendien, heeft de welvaart van hen die arbeiden, bij lange na die ontwikkeling niet bereikt, welke daaraan in een naburig land kon worden gegeven. Het is dus slechts een algemeen systeem van goede staathuishoudkunde, dat, door nationalen rijkdom in het leven te roepen, onder de arbeidende klasse voorspoed verspreiden kan.

» Wat den landbouw aanbelangt, behoort men hem te doen deelen in de weldaden van de crediet-instellingen; de bosschen die in de vlakten gelegen zijn moeten ontgonnen, en de bergen weder boschrijk gemaakt worden; jaarlijks moet eene aanzienlijke som bestemd worden ten behoeve der groote werken van droogmaking van gronden, irrigatien en het ontginnen van woeste gronden. Die werken zullen onvruchtbare streken in bouwland herscheppen; zij zullen de gemeenten verrijken zonder den staat te verarmen, die zijne voorschotten gedekt zal zien door den verkoop van een gedeelte der aan den landbouw verschafte terreinen.

» Om de productie der nijverheid aan te moedigen, moeten alle voor de industrie onmisbare grondstoffen vrijgesteld worden van alle regten, en moet aan de nijverheid, exceptioneel en tegen een matigen intrest (gelijk dit reeds is geschied aan den landbouwer ter bevordering der drainage) de kapitalen geleend worden, die haar kunnen helpen om hare werktuigen te volmaken.

» Een der grootste diensten die aan het land kunnen bewezen worden, is de vergemakkelijking van het vervoer der grondstoffen, welke voor landbouw en nijverheid eene eerste behoefte daarstellen. Met het oog hierop zal de minister van openbare werken op de spoedige wijs de gemeenschapswegen, kanalen, straatwegen en spoorwegen doen aanleggen, die vooral ten doel hebben om de steenkolen en de mestsoorten op het terrein te brengen, waar de behoefte der productie dit vordert. De minister zal tevens pogingen in het werk stellen om, door het instellen van eene betamelijke concurrentie tusschen de waterwegen en de spoorwegen, de tarieven te doen verminderen.

» De aanmoediging van den handel door vermeerdering van middelen tot ruiling zal alsdan het natuurlijk gevolg der vorenbedoelde maatregelen zijn. De achtervolgende vermindering van belasting op die levensmiddelen welke voorwerpen van groot verbruik daarstellen. zal dan noodzakelijk zijn, zoowel als de vervanging van het verbodstelsel, — waardoor onze handelsbetrekkingen beperkt worden, — door beschermende regten.

» Door deze maatregelen zullen de voortbrengselen van den landbouw geregelden afzet vinden. » De industrie, bevrijd van inwendige belemmeringen, geholpen door het gouvernement, aangewakkerd door de concurentie, zal voordeelig met de buitenlandsche producten wedijveren, en onze handel, in plaats van te kwijnen, zal eene nieuwe vlugt nemen

» Daar het in de eerste plaats ons verlangen is, de orde in onze financien gehandhaafd te zien, zullen, zonder dat daarin het evenwigt verbroken wordt, de genoemde verbeteringen aldus tot stand gebragt kunnen worden.

Het sluiten van den vrede heeft het mogelijk gemaakt, dat het montant der leening niet ten volle is verbruikt. Er blijft ter beschikking een aanzienlijk bedrag, hetwelk, vereenigd met andere hulpbronnen, ongeveer 160 millioen beloopt. Wanneer nu aan het wetgevend ligchaam magtiging gevraagd werd om dit montant, in een tijdverloop van drie jaren bij gelijke gedeelten, aan groote openbare werken te besteden, dan zou men behalve de aanzienlijke sommen, die reeds jaarlijks op het budget worden gebragt, ieder jaar bovendien over nog 50 millioen kunnen beschikken.

« Deze buitengewone middelen zouden ons niet alleen de spoedige voltooijing der spoorwegen, der kanalen, der wegen voor de scheepvaart, straatwegen en havens gemakkelijk maken, maar wij zouden daardoor tevens in staat gesteld worden om onze kathedralen en kerken binnen een korter tijdsbestek in beteren staat te brengen en aan de wetenschappen, letteren en kunsten eene waardige aanmoediging te geven.

» Ter vergoeding van het verlies hetwelk de schatkist voor het oogenblik zal ondergaan door de vermindering van regten op de grondstoffen en de levensmiddelen van groote consumtie biedt ons budget eene nieuwe hulpbron aan in de amortisatie, die slechts behoefd uitgesteld te worden tot dat de openbare inkomsten toegenomen door de vermeerdering van den handel, de amortisatie weder zullen toelaten.

Aldus bepaalt zich alles hoofdzakelijk tot:

— » Afschaffing der regten op wollen en katoenen stoffen.

— » Achtervolgende vermindering van regten op suiker en koffij.

— » Krachtdadig voortgezette verbetering der middelen van gemeenschap.

— » Vermindering der regten op de kanalen en daaruitvolgende algemeene verlaging der transportkosten.

— » Voorschotten aan den landbouw en de industrie.

— » Uitvoering van groote werken van algemeen nut.

— » Opheffing van het verbodstelsel.

— » Handelstractaten met de vreemde mogendheden.

» Dit zijn de algemeene grondslagen van het programma, op hetwelk ik u verzoek de aandacht uwer ambtgenooten te vestigen. Deze behooren ten spoedigste de wetsontwerpen gereed te maken, die bestemd zijn om daaraan verwezenlijking te geven. Ik heb de vaste overtuiging dat dit programma eene vaderlandslievende ondersteuning zal vinden bij den senaat en bij het wetgevend ligchaam, die er hunne eer in zullen stellen met mij een nieuw tijdperk van vrede te openen en de weldaden daarvan voor Frankrijk te verzekeren.

» Hiertoe bid ik God dat Hij u in zijne heilige hoede neme.

NAPOLEON.

Deze brief van den keizer had reeds terstond te weeg gebragt, dat de aandacht van alle andere openbare, zoowel buiten-als binnenlandsche aangelegenheden was afgeleid, en dit is nu nog wel het geval, maar juist door die algemeene opmerkzaamheid, welke het keizerlijk schrijven tot zich heeft getrokken, wordt het zooveel te meer gecommentariëerd, en is men dus overal zooveel te nieuwsgieriger, welke ontwerpen er nu ten gevolge van het daarin vervat programma bij den staatsraad en het wetg. ligchaam zullen worden ingediend. Het behoeft natuurlijk niet gezegd te worden, dat de protectionisten luide klagten aanheffen en dat de voorstanders van den vrijen handel daarentegen getrouw hun best doen, om die klagten door luide victoriekreten te smoren, waartoe het *Journal des Débats*, gelijk men reeds verwachtte, den toon heeft aangegeven. Vooral in de departement heeft de brief eene ongewone sensatie te weeg gebragt, en men noemt aldaar reeds van onderscheidene kanten voorname industriëlen en handelaars, die door adressen als anderzins alle mogelijke pogingen aanwenden, om den keizer de nadeelen, die zij uit het programma verwachten, te kennen te geven en zoo mogelijk Z. M. te doen besluiten, om dat plan weder in te trekken. Eenigen hunner zijn zelfs voornemens, den keizer te verklaren dat wanneer het plan werkelijk in den geest van het programma wordt ten uitvoer gebragt, zij hunne arbeiders zullen wegzenden en hunne werkplaatsen zullen sluiten. Het is intusschen niet te verwachten, dat de keizer zich door zulke bedreigingen zal laten afschrikken, maar integendeel wel het zijne zal doen, om de werkende klasse tot de overtuiging te brengen, dat het stelsel van vrijen handel oneindig meer in haar belang is dan dat der bescherming. Inmiddels zijn de politiekeberigten te midden dezer beweging niet van dien aard, dat zij van overwegend belang kunnen geacht worden.

De *Constitutionnel*, die tot dus verre protectionistische begrippen was toegedaan, is heden van kleur veranderd. Het schijnt, dat men den eigenaar van dit blad op de onmogelijkheid heeft gewezen, om langer het karakter van half officieel dagblad te behouden, zoo het steeds in oppositie was tegen de denkbeelden der regering in deze aangelegenheid.

DUITSCHLAND.

Bij besluit van den keizer van Oostenrijk van 6 dezer, zullen de Israëliten voortaan als getuigen worden toegelaten bij het maken van een testament voor Christenen, hetgeen tot nu toe verboden was Tevens is de bepaling opgeheven, volgens welke het getuigenis van een Israëliet in een proces, ten voordeele van een Israëliet en tegen een Christen, als verdacht moet beschouwd worden. Nog andere verbeteringen zijn in de toestand der Israëliten gebragt.

De aartsbisschop van Weenen, de kardinaal Rauscher, heeft een herderlijken brief tot de geloovigen van zijn diocese gerigt, waarin hij zich vooral met staatkundige aangelegenheden bezig houdt. De kardinaal betreurt de verwarring, welke in alle grondstellingen is gekomen, van welke het heil der menschheid afhangt, en verhaalt vervolgens de rampen, welke den kerkelijken Staat hebben getroffen. Aan de Katholieke kerk is de handschoen toegeworpen en haar grondgebied op losse schroeven gezet. Den paus zoude het volstrekt niet onmogelijk zijn zich zelven voldoende hulp te verschaffen, wanneer men hem slechts de uitoefening zijner regten veroorloven wil. Tot de vorderingen der bevolking van den kerkelijken Staat overgaande, meent de kardinaal dat de straatsregeling niet het doel is, maar slechts een middel om tot het doel te geraken. Als men spreekt van constitutie, dan heeft men gewoonlijk de Engelsche op het oog; de kardinaal maakt echter de aanmerking, dat die constitutie berust op eigenaardige toestanden en gemoedsgesteldheden; dat zij ook zal vallen, zoodra hare reeds wankelende grondslagen ernstig geschokt zullen worden. Ten slotte wordt een veroordeelend vonnis uitgesproken over de staatkunde van Sardinie, Engeland en Frankrijk, welke Italie in de hand werken, alsmede over de eischen der Italianen.

Men maakt zich te Weenen volstrekt geen illusien meer nopens het eindelijke lot van Italie. Men beschouwt de inlijving der Midden-Italiaansche Staten bij Sardinie als hoogstwaarschijnlijk, ook zelfs dan, wanneer Savoije en Nizza niet aan Frankrijk worden afgestaan. Ongetwijfeld zal men eerst eene nieuwe stemming door de nationale vergaderingen doen plaats hebben, maar de uitslag daarvan kan niet twijfelachtig zijn. Aan eene *spoedige* regeling der Italiaansche kwestie zal intusschen wel niet gedacht kunnen worden, nu de pauselijk curie vast besloten is, den door keizer Napoleon toegeworpen handschoen op te nemen.

— De keizer van Oostenrijk heeft aan Z. M. den koning der Nederlanden het 63ste regiment infanterie geschonken, dat voortaan den naam zal dragen: *König der Niederlände*.

— Men schrijft uit Karslruhe, dat de groothertog een paar dagen geleden aan een groot gevaar is ontkomen. Met vier paarden door den grooten tuin van het slot rijdende, werden de paarden plotseling schuw. Reeds was een gedeelte van het rijtuig verbrijzeld en de groothertog gereed om er uit te springen, toen een man het geluk had de dieren tot staan te brengen.

Laatste Berigten.

BUITENLAND.

— De tijdingen uit Italie leveren het bewijs, dat de volksbeweging in de Marken, Umbria en het Venetiaansche toeneemt. Het is vooral laatstgenoemde streek, die een zoo vijandige houding tegenover Oostenrijk aanneemt, dat men te Weenen reeds de mogelijkheid van een nieuwen strijd schijnt te voorzien, zoo al niet tot handhaving der pauselijke regten en van die der uitgewekene dynastiën, dan toch tot behoud van deze provincie. Eene andere vraag is, of Oostenrijk in staat zou wezen zich opofferingen te getroosten. De best onderrigte correspondentien uit Weenen beantwoorden die vraag ontkennend en zijn van oordeel, dat alleen de weg van politieke onderhandelingen op dit oogenblik binnen het bereik van het keizerlijk bewind ligt.

— Volgens te Marseille ontvangen berigten uit Napels van 21 dezer, verzekerde men aldaar dat generaal Filangieri zijn ontslag heeft ingediend, na afloop van een ministerraad, waarin door den koning de kwestie was ter sprake gebragt of Napels de Romeinsche regering gewapenderhand zoude ondersteunen.

Uit Rome zijn berigten ontvangen van den 21sten. De stad was rustig en de regering was voornemens, ingeval van eene ontruiming door de Fransche troepen, vijf duizend man linie-troepen en karabiniers te Rome te concentreren.

Het meerendeel der edellieden, die het adres aan den Paus hebben onderteekend, hebben verklaard uit beginsel zóó te handelen zonder echter hun gevoelen over de ministerieele kwestie te willen uiten. Het bevestigt zich dat prins Joseph Bonaparte aan het hoofd der onderteekenaars voorkomt.

ZAKELIJKE INHOUD VAN DE VOORNAAMSTE GEBEURTENISSEN.

BINNENLAND.

Gekozen tot lid van de tweede kamer mr. P. A. Sander.

— De belastingen hebben in 1859 *f* 1,646,932,23½ minder opgebragt dan in 1858.

— Door 40 voorname ingezetenen van Amsterdam is bij adres aan den gemeenteraad voorgesteld, om 's jaarslijks 2 ton bij te dragen, tot amortisatie van het te negotiëren kapitaal, voor de doorgraving van Holland op zijn smalst.

— De spoorweg van Scheveningen tot Gouda zal waarschijnlijk tot stand komen.

— Overleden is jhr. N. J. Storm van 's Gravesande.

BUITENLAND.

Keizer Napoleon heeft den paus geraden afstand van de Romagna te doen, 't geen door Z. H. is geweigerd.

— Spanning in de Marken.

— Onlusten te Parma en te Florence.

— Savoije zal, zoo men zegt, aan Frankrijk afgestaan worden.

— In Oostenrijk en Beijeren worden voor den Kerkelijken Staat en Napels manschappen geworven.

— Het Sardinische ministerie Ratazzi is afgetreden en door een ministerie Cavour vervangen.

— Frankrijk heeft een eersten stap gedaan op den weg van handelsvrijheid en een handelstractaat met Engeland gesloten.

— Het regent brochures voor en tegen de brochure: *de Paus en het Congres.*

— Gepantserde oorlogschepen bij de Fransche marine ingevoerd.

— De zwarte doctor is veroordeeld.

— De Spanjaarden zetten den oorlog tegen de Mooren met geluk voort.

— De Pruissische kamers zijn door den prins-regent met eene troonrede gesloten.

— De woelingen in Hongarije blijven voortduren.

— Vrijzinnige maatregelen in Oostenrijk ten behoeve van de Israëlieten.

— De Badensche bevolking verzet zich tegen het concordaat met den paus.

— De verkiezingen te Leuven zijn weder in den geest der clericale partij uitgevallen.

— De Deensche hoofdstad is bijna dagelijks het tooneel van wanordelijkheden.

— Oneenigheid tusschen den Zweedschen landdag en de Noorweegsche Storthing.

— De zaak van de emancipatie der lijfeigenen in Rusland ontmoet weder zwarigheden.

— Opening van het Engelsche parlement.

— Hoofdinhoud der boodschap van den president der Unie.

Advertentie.

Per Mail Ontvangen:

DE ZOOVEEL GERUCHT MAKENDE

BROCHURE

DE PAUS EN HET CONGRES,

f 3.—

(334) bij DE GROOT, KOLFF & CO.

Van elk ongeteekend artikel in het Samarangsch Advertentie-Blad voorkomende, hetwelk geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat is de schrijver

J. H. DE GROOT.

Gedrukt en Uitgegeven bij de Groot, Kolff & Co., Samarang.